

ГЕО МИЛЕВ
АЛЕКСАНДЪР БЛОК

Част 0 от „Списание „Везни““

chitanka.info

Известието за смъртта на Александър Блок не разтревожи мнозина у нас. Защото малцина са у нас ония, които простират своето чувство по-далеч от онова, що виждат около себе си; малцина са у нас ония, които чувстват като свое съкровището, родено из една човешка душа, възпламтяла някъде далеч в света; малцина са у нас ония, които влюбват душата си в съкровищата на общата човешка душа. Защото най-сетне: малцина са у нас ония, за които могат да съществуват съкровища на душата; и защото малцина са ония, които знаят името Блок.

А Блок беше една голяма човешка душа — понеже беше една голяма душа за Русия. Блок е една от големите еманации на руската душа — последно зърно в нанизата от големи руски души: Пушкин, Достоевски, Толстой, Соловьев, Чехов, Блок.

През устата на тия — все по-силно и по-пълно — Русия, руският народ, каза себе си. Разкри себе си. Запали себе си.

Русия има много поети, много големи поети, много велики художници на словото. Но величието за мнозина от тях е само лично тяхно достойние. Лично, ограничено величие. И ограничено е тяхното значение за човечеството. Те вливат само своята душа в морето на мировата душа. Но ония, другите — със своята душа те вливат в мировата душа душата на целия свой народ, народа, който ги е извадил из недрата си и им дава оная тайнствена сила, която прави тяхното творчество нужно, непосредствено, силно и велико: такъв беше и Блок. Блок не беше един индивидуален, психологичен и художествен фойерверк, а — колективно психологично възпламеняване в силни, художествени форми. Блок не е само Блок; Блок е Русия.

И това именно дава истинското величие на таланта, възвисява един талант над другия, възвисява таланта до гений: когато художникът е манифестация на колективната народна душа, израз на народната душа, пророк на народната душа. Истински велики художници са само ония, които свидетелстват и пророчестват за величието на колективната душа — народната душа — всечовешката душа. Пророците. Ясновидците. Пратениците. Непосредствените.

А такъв беше Блок: РУСИЯ.

Доказателства за неговата пророческа натура се срещат на всяка стъпка в неговите поеми: преди всичко — мълниеносната непосредственост на художествения израз.

Онова, което великият душевен рудокоп Достоевски изрови из бездните на руската душа — Блок го синтезира в лирически кристали и сложи тия кристали върху диадемата на всечовешката душа: самото понятие Русия — превърнато веднъж в „непознатата“, която душата ни дири вред и която е вред — звезда и идеал — превърнато след това в Христос, възвисен велик над всички бури — блясък и символ на великото спасение: РУСИЯ. Понятие, което не може да се изрази, което само се чувства — огромно, дълбоко и тайнствено, — едно „музикално понятие“, както казва сам Блок в своята книга „Россия и интелигенция“. Русия, превърнатата в символ, която пламти днес пред нас — страшна и буреносна, и спасителна.

Тази Русия — великата саможертва на човечеството — е синтезирана в поетическото дело на Александър Блок. Аз не искам да разглеждам поред всички стихотворения и драми на покойния голям поет и да изтъквам големите им художествени достойнства. (Бих посочил само „На поле Куликовом“, „Возмездие“ и „Двенадцать“.) Защото за мене е достатъчно едно: да съзная що е Блок: РУСИЯ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.